

ÚNMZ TNK 136 Dopravní telematika
WG2 Systémy řízení nákladní dopravy a vozového parku

Výroční zpráva za rok 2014

Ing. Eva Gelová

V roce 2014 proběhly následující aktivity v TNK136 v oblasti WG2:

Pracovní schůzky ÚNMZ TNK136 se konaly čtvrtletně, letos pouze po první tři čtvrtletí vzhledem ke změně podmínek MD. WG2 byla zastoupena na dvou ze tří schůzek.

Pracovních jednání ISO/TC204 WG7 a CEN/TC 278 WG2 se zástupkyně TNK136 za WG2 letos neúčastnila, protože to nebylo zcela nezbytné. Informovanost a kontinuita spolupráce zůstává zachována.

Hlasování WG2 se v roce 2014 týkalo následujících norem:

- *ISO CD 18495-1 Viditelnost nových vozidel jako zboží v dodavatelském řetězci Část 1: Architektura, definice dat a protokoly*
- *ISO CD a DTS 15638-13 Inteligentní dopravní systémy – Rámec pro kooperativní telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 13: Postihy a poplatky za hmotnost vozidla*
- *ISO 15638-13 v2 jako opakované hlasování k oběma položkám výše (z administrativních důvodů)*

Za WG2 byly v roce 2014 převzaty následující normy jako ČSN:

- *ČSN ISO 17687 ITS Obecné řízení vozového parku a provoz komerční nákladní dopravy – Datový slovník a soubory zpráv pro elektronickou identifikaci a monitorování dopravy nebezpečných materiálů/zboží (převzato překladem)*
- *ČSN ISO 15638-1 Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 1: Rámec a architektura (převzato překladem)*
- *ČSN ISO 15638-2 Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 2: Parametry společné platformy používající CALM (převzato originálem)*
- *ČSN ISO 15638-3 Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 3: Požadavky, postupy certifikace a opatření dohledu pro poskytovatele regulovaných služeb (převzato originálem)*
- *ČSN ISO 15638-5 Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 5: Generické informace ve vozidle (převzato originálem)*
- *ČSN ISO 15638-7 Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulaci komerčních nákladních vozidel (TARV) – Část 7: Ostatní aplikace (převzato originálem)*

I v letošním roce pokračovaly práce na projektu STANDARD, kam WG2 poskytla jeden extrakt:

- *ISO TS 17187 Elektronický informační systém pro usnadnění pohybu nákladu a jeho přesunů mezi dopravními druhy – Pravidla distribuce práv pro metody elektronické výměny informací*

V další části této výroční zprávy je pojednáno o jednotlivých normách TNK136 WG2 a jiných sledovaných souvisejících normách, jejich účelu, stádiu rozpracovanosti a, kde je relevantní, úrovni priority (kategorií) pro Českou republiku.

ČSN ISO 17687

Datový slovník a soubory zpráv pro elektronickou identifikaci a monitorování dopravy nebezpečných materiálů/zboží

(ISO vydána 2007, ČSN zavedena 2009, 2013 vydána ČSN překladem)

Norma byla zpracována na základě narůstající potřeby elektronické identifikace nebezpečných nákladů. Tato norma nabyla na důležitosti v souvislosti s vývojem evropského systému eCall, kde může v budoucnu napomoci včasnému rozpoznání přepravovaného druhu nákladu v případě managementu nehody vozidla s nebezpečným nákladem. Převzetí překladem umožňuje českému uživateli podrobně se seznámit s datovými toky podporujícími přepravu nebezpečných materiálů v silniční dopravě.

ČSN P ISO/TS 24533

Elektronická výměna informací pro usnadnění pohybu nákladu a jeho přesunů mezi dopravními druhy - Metodika výměny informací silniční dopravy (EFM)

(ISO vydána 2012, ČSN zavedena 2013 překladem)

Slouží pro kontinuální zachování elektronických informací o převáženém zboží i při překládce. Tato specifikace obsahuje informační položky nezbytné pro bezpečnost pohybu zboží a při modálních (silničních), intermodálních a multimodálních transakcích. Cílem je vytvořit elektronický nákladní manifest (EFM) pro dodavatelské řetězce za účelem zvýšení produktivity, účinnosti a vnější bezpečnosti multimodálních přesunů zboží. Převzetí překladem umožňuje českému uživateli podrobně se seznámit s datovými toky paralelními se zbožovými toky v rámci intermodální překládky .

V budoucnu se předpokládá v rámci ISO příležitost změny z technické specifikace na normu.

ISO 26683

Identifikace obsahu nákladních dopravních prostředků a komunikační architektura (FLC-CIC)

ČSN ISO 26683-1

Část 1: Kontext, architektura a referenční normy

(ISO vydána 2013, ČSN zavedena 2013 převzetím originálu)

ČSN ISO 26683-2

Část 2: Profily aplikačního rozhraní

(ISO vydána 2013, ČSN zavedena 2013 převzetím originálu)

Tyto dvě normy elektronicky popisují převážené zboží a definují architekturu a rozhraní za účelem interoperability a hladké komunikace mezi systémy zabývajícími se nákladní

dopravou. Věnují se sledování položky od výroby až po adresáta, v různých baleních a různými druhy dopravy a jejich cílem je zabezpečení přepravy zboží. Tato norma je výsledkem spolupráce mezi ISO TC204 WG7 a WG4. Je založena na množství existujících norem a implementaci CALM. Podporuje současné pracovní položky TC204 WG7 a WG4, ISO28000 a další existující normy. Je podporováno spojení s UN/CEFACT.

Připravují se ještě stále další dvě položky pro doplnění tematiky:

ISO PWI 26683-3 pro informace o kontejnerech

ISO PWI 26683-4 pro zabezpečení

Pro další postup se čeká na příslibené příspěvky z TC104/122 a UNCEFACT.

ČSN ISO 15638

Rámec pro spolupracující telematické aplikace pro regulovaná komerční nákladní vozidla (TARV)

ČSN ISO 15638-1

Část 1: Rámec a architektura

(ISO vydána 2012, ČSN převzata překladem 2014)

ČSN ISO 15638-2

Část 2: Parametry společné platformy používající CALM

(ISO vydána 2013, ČSN převzata originálem 2014)

ČSN ISO 15638-3

Část 3: Požadavky, postupy certifikace a opatření dohledu pro poskytovatele regulovaných služeb

(ISO vydána 2013, ČSN převzata originálem 2014)

ISO 15638-4

Část 4: Požadavky na zabezpečení systému

(2014 – DIS, pro připomínky stále v diskusi)

ČSN ISO 15638-5

Část 5: Generické informace ve vozidle

(ISO vydána 2013, ČSN převzata originálem 2014)

ISO 15638-6

Část 6: Regulované aplikace

(ISO vydána 2014)

ISO 15638-7

Část 7: Ostatní aplikace

(ISO vydána 2013)

ISO 15638-8

Část 8: Monitorování přístupu vozidel (VAM)

(vydána 2014)

ISO/TS 15638-9

Část 9: Vzdálené monitorování elektronického tachografu (RTM)

(ISO vydána 2013)

ISO/TS 15638-10
Část 10: Záchraný zpravodajský systém /eCall (EMS)
(ISO vydána 2013)

ISO 15638-11
Část 11: Záznam pracovního režimu řidiče (DWR)
(ISO vydána 2014)

ISO/TS 15638-12
Část 12: Monitorování hmotnosti vozidla (VMM)
(ISO vydána 2014)

ISO/TS 15638-13
Část 13: Postihy a poplatky za hmotnost vozidla (MPL)
(2014 – DIS, pro připomínky stále v diskusi)

ISO 15638-14
Část 14: Řízení přístupu vozidla (VAC)
(ISO vydána 2014)

ISO 15638-15
Část 15: Monitorování pozice vozidla (VLM)
(ISO vydána 2014)

ISO 15638-16
Část 16: Monitorování rychlosti vozidla (VSM)
(ISO vydána 2014)

ISO 15638-17
Část 17: Monitorování zásilky a pozice (CLM)
(ISO vydána 2014)

ISO/TS 15638-18
Část 18: Monitorování přepravy ADR (ADR)
(ISO vydána 2013)

ISO/TS 15638-19
Část 19: Inteligentní parkoviště (VPF)
(ISO vydána 2013)

V těchto normách se jedná o architekturu pro jakékoliv aplikace pro regulaci v oblasti nákladní dopravy. Jejich důležitost pro ČR je jednotlivě popsána kategoriemi A až D v Národním plánu, včetně rozpracování/účinnosti v roce 2014. Intelligent Access Program (IAP) je programem poskytujícím nákladním vozidlům přístup na australskou silniční síť výměnou za monitoring vyhovění podmínkám přístupu. Obsahuje zpoplatnění a režim řidiče, plus další komerční aplikace. Zavádí se schvalování zahájení provozu aplikací a následných auditů poskytovatelů služeb ze strany TCA (Transport Certification Australia). Positioning bude poskytován nepřetržitě. Zásadními oblastmi pro normu jsou role, model, základní

požadavky na služby pro jejich poskytovatele, základní způsobilost vozidlové jednotky, pravidla provozu aplikací.

Od roku 2011 byly části normy postupně po svém zpracování a připomínkování schváleny nebo jsou rozpracovány. Velké množství dříve vydaných technických specifikací bylo v roce 2014 vydáno jako normy, jak je vidět v přehledu výše. První normy byly také přijaty jako ČSN, z toho úvodní část 1 překladem. Zbývající technické specifikace (části 9, 10, 12, 18 a 19) budou v ISO dále rozvinuty do podoby normy v příštích letech. Jediná TS a norma, které má stále potíže projít hlasováním, je část 13, která souvisí s normami pro mýtný systém a již dříve specifikovanými daty.

ISO 18495

Viditelnost nových vozidel jako zboží v dodavatelském řetězci

Část 1: Architektura, definice dat a protokoly

(2014 jako DIS)

Část 2: Realizace aspektů architektury dle ISO 24533 a ISO 17187

(2014 jako NP)

Tato tematika byla v r. 2014 opětovně přes Dr. Jiřího Plíhala nabídnuta k vyjádření Škoda Auto. Dosud jsou normy zařazeny do nejnižší kategorie D důležitosti v Národním plánu TNK136.

ČSN P ISO/TS 17187

Elektronický informační systém pro usnadnění pohybu nákladu a jeho přesunů mezi dopravními druhy – Pravidla distribuce práv pro metody elektronické výměny informací

(ISO vydána 2013, ČSN převzata originálem 2014)

EN 00278304 TS

Požadavky normalizace ITS pro provozování nákladní dopravy, logistiky a komerčních vozidel

(2014 – PWI)

Norma zařazena do kategorie C. Norma pouze sleduje již existující normy a odkazuje se na ně.

Jak bylo popsáno v předchozí závěrečné zprávě za 2013, [Směrnice ITS](#) (2010/40/EU) má jako jednu z priorit regulaci informačních služeb pro inteligentní parkoviště nákladních vozidel. Současný stav ITP (Intelligent Truck Parking) v Evropě je následující: Tato regulace byla připomínkována členskými státy a je ve fázi objasňování, s přispěním WG8. Je zde prostor pro další, podpůrné normy, ale v současnosti není známa poptávka po normalizovaných řešeních. Práce Evropské komise na rezervačních službách se setkala odporem členských států a nyní je pozastavena. Pro inteligentní parkování se předpokládá využití DATEXII (skupina norem ISO 16157-1 až -6; z nich jako ČSN P CEN/TS 16157-1 až -3 zavedeny 2012, z toho části 2 a 3 překladem). Část 6 normy ISO s názvem Publikace parkování je v přípravě (rozšíření Level B: dvě publikace a profil parkování nákladních vozidel).

EN 00278305 TS

Požadavky normalizace ITS pro informační a rezervační služby inteligentního parkování nákladních vozidel

(2014 – PWI)

Norma je zařazena do kategorie C dle českých potřeb. Norma sleduje mezery a požadavky v normalizaci pro potřeby ITS v souvislosti s inteligentním parkováním.

EN 00278306 TR

Rámcová architektura, role a zodpovědnosti na podporu informačních a rezervačních služeb inteligentního parkování nákladních vozidel

(2014 – pozastavena)

Norma zařazena do kategorie C. Je předpokládáno, že však v budoucnosti potenciál normy poroste. Základní norma s popisem kontextu pro služby inteligentního parkování.

CEN/TC278 WG2 – nové aktivity 2014 k digitálnímu tachografu

První společné koordinační jednání k digitálnímu tachografu s účastí CEN/TC301 a CEN/TC278 proběhlo v dubnu 2014 v Bruselu v důsledku poptávky JRC o zavedení evropské regulace v této oblasti, aby bylo možné číst data z tachografu i z kolemjedoucích kontrolních vozidel státního dohledu. Pozornost bude věnována:

- *používání GNSS pro povinný záznam informací o pozici vozidla v čase*
- *vzdálené monitorování ze strany silniční infrastruktury (doporučena DSRC)*
- *poskytování normalizovaných dat třetím stranám pro jejich palubní aplikace (požadavek EK) přes rozhraní s vozidlovou jednotkou ITS*

CEN/TC278 předpokládá využití následujících zkušeností:

- *rámec pro zabezpečení z mýtného systému včetně testování shody*
- *kontrola jednotlivých vozidel z mýtného systému*
- *testování shody během celého procesu z eCall*
- *zavedení regulované aplikace pro komerční vozidla z TARV (normy a TS ISO 15838)*

Jednou z cest by mohlo být přijetí a rozšíření současné revize CEN ISO TS 12813, k hlasování 2014. Technická specifikace k digitálnímu tachografu musí být hotova v únoru 2016.

Normy související s TNK136 WG2, ale v jiné působnosti:

ČSN EN ISO 10374

Kontejnery - Automatická identifikace

(CEN a ISO vydána 1991, CEN a ISO dodatek 1991, ČSN zavedena 1999)

Norma nespadá do působnosti TNK136. Kategorie pro normy v českém prostředí proto pro potřeby TNK136 není určena. TNK136 stav normy pouze sleduje.

Tato mezinárodní norma specifikuje systém pro automatickou identifikaci kontejnerů a elektronický přenos identity kontejneru a stálých informací třetím stranám v normalizovaném tvaru. Zařízení pro automatickou identifikaci (AEI) usnadňuje dokumentaci, kontrolu původu a komunikaci.

ISO/TS 10891

Kontejnery – Identifikace rádiovou frekvencí (RFID) – Tag kontejneru (licenční/registrační značky)

(ISO vydána 2009, ISO opravena 2009, ČSN nezavedena)

Norma nespadá do působnosti TNK136. Kategorie pro normy v českém prostředí proto pro potřeby TNK136 není určena. TNK136 stav normy pouze sleduje.

ČSN ISO 18185

Kontejnery – Elektronické plomby

Soubor norem nespadá do působnosti TNK136. Kategorie pro normy v českém prostředí proto pro potřeby TNK136 není určena. TNK136 stav normy pouze sleduje.

Část 1: Komunikační protokol
(ISO vydána 2007, ČSN zavedena 2008)

Část 2: Aplikační požadavky
(ISO vydána 2007, ČSN zavedena 2008)

Část 3: Charakteristiky prostředí
(ISO vydána 2006, ČSN zavedena 2008)

Část 4: Ochrana dat
(ISO vydána 2007, ČSN zavedena 2008)

Část 5: Fyzická vrstva
(ISO vydána 2007, ČSN zavedena 2008)

ČSN ISO 18185 se zabývá systémem pro identifikaci a prezentaci informací o elektronických plombách kontejnerů. Identifikační systém zajišťuje jednoznačnou a jedinečnou identifikaci kontejneru, informace o stavu plomby a nabízí související informace.

ČSN ISO 18186

Kontejnery – Identifikace rádiovou frekvencí (RFID) – Tag nákladní zásilky

(ISO vydána 2011, ČSN zavedena 2012)

Norma nespadá do působnosti TNK136. Kategorie pro normy v českém prostředí proto pro potřeby TNK136 není určena. TNK136 stav normy pouze sleduje.

Tato mezinárodní norma je použitelná pro kontejnery podle specifikace v ISO 668, jako i pro další související kontejnery a přepravní prostředky. Stanovuje možnosti zlepšování transparentnosti využitím systému RFID tagů nákladních zásilek a softwarového balíku na bázi internetu. Takový systém nabízí bezpečnost a identifikaci kontejnerů při využití tagů „registračních značek“ kontejnerů popsaných v ISO 10374 a ISO/TS 10891 a elektronických plomb („e-seals“) popsaných v normě ISO 18185. Informace z těchto zařízení jsou předávány v jednotlivých zprávách, které nejsou směrovány přes RFID tagy nákladních zásilek.

Sada norem ČSN ISO 17363-17367

Aplikace RFID pro dodavatelské řetězce

(ISO vydány 2011, ISO po revizi vydány 2013, ČSN po revizi zavedeny 2014 překladem)

Sada norem nespadá do působnosti TNK136. Kategorie pro normy v českém prostředí proto pro účely TNK136 nejsou určeny. TNK136 stav norem pouze sleduje.

Tento soubor norem se zabývá využitím technologie RFID nejen pro zboží, ale i pro označení přepravních jednotek, a to na různé úrovni, nově navíc po revizi kromě vratných přepravních prostředků i pro vratné obalové prostředky. Nabízí možnost získání dat pro potřebné informační toky nejen pro vlastní přepravu, ale také pro další manipulaci se zbožím a přepravními/obalovými prostředky v průběhu celého dodavatelského řetězce a v něm obsažených služeb, mnohdy komplexního charakteru.

ISO NWIP

Brána (vozidlové) stanice ITS (Vehicle Station Gateway, VSG)

(NWIP – nová položka od TC22 SC3/JWG2 od 2014, dosud bez přidělení čísla normy)

Předpokládá se možnost ovlivnění položky ze strany ISO WG7. Tato NWIP se bude zabývat specifikací funkcí a služeb požadovaných pro bezpečné a zabezpečené komunikační připojení vozidlové stanice ITS (Vehicular ITS station, V-ITS-S) k vozidlové síti (In-vehicle Network, IVN). NWIP poskytne také specifikaci rozhraní pro fyzické a datové spojení.